

В. В. Шкляренко,

учитель початкових класів Конельськохутірської філії I ступеня Соколівського опорного закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Соколівської сільської ради Черкаської області

ЗЕМЛЯ – ТВІЙ ДІМ, І ТИ – ГОСПОДАР В НІМ

РОЗРОБКА ВИХОВНОГО ЗАХОДУ ДЛЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Мета: поглибити знання дітей про багатогранність і цінність природи. Розширювати уявлення про різноманітність живої та неживої природи; знання учнів про зв'язок людини з природою, її вплив на культуру нашого народу. Виховувати бережливе ставлення до природних багатств землі, усвідомлення того, що Земля – наш загальний дім.

Земля забезпечує достатньо, щоб задовольнити потреби кожної людини, але не жадібність кожної людини.

Махатма Ганді

Перебіг заходу

Звучить пісня «Кольорова планета» А. Побужанської. На екрані відеоролик «Кольорова планета».

Ведучий. Світ навколо нас різноманітний і дивовижний, заселений різними істотами – рослинами і тваринами, і кожна з них є неповторним дивом. Людина також частинка цього дива, родич кожної з маленьких билинок і дуже близький родич кожної з маленьких і великих представників царства тварин.

Зростає людство з року в рік,

Марніє лиш природа-мати.

Адже від нашого свавілля

Планета змушена страждати.

Ще зовсім недавно людину вважали царем природи, тобто всього суцього на Землі. Проте тепер люди, нарешті, зрозуміли, що це зовсім не так. Все живе в цьому світі тісно взаємопов'язане, і від того, чи збереже людина навколишню природу, залежить її майбутнє. Природа це надбання усього людства. Її охорона у руках кожного з нас. **Планета Земля - спільний дім усього живого на землі.**

Ведучий. Наша планета не витримує екологічних потрясень: Чорнобиль, засухи в Африці, землетруси в Японії, виснаження озонового прошарку атмосфери, скорочення розмаїття фауни і флори, кислотні дощі над Європою, «парниковий ефект», проблема промислових відходів.

Ведучий. Наша планета оточена повітряним шаром, який називається атмосферою. Усе в ньому живе і дихає повітрям: люди, звірі, птахи, рослини. Перший космонавт Юрій Гагарін порівнював нашу планету з коштовним діамантом, який прекрасний з висоти космічної орбіти. Цьому діаманту загрожує небезпека.

Викиди диму з труб фабрик і заводів, вихлопні гази автомобілів, спалювання опалого листа призводить до забруднення повітря. Внаслідок забруднення атмосфери люди все частіше хворіють на хронічні бронхіти, алергії, злоякісні захворювання. Викиди хімічних, цементних заводів, доменних печей, транспорту викликає подразнення очей, горла, загострення легеневих захворювань. За один рейс Київ – Нью-Йорк супер реактивний лайнер спалює 35 тонн кисню, автомобіль викидає за рік у повітря 10 кг гумового пилу. Промисловість України щомісяця на 1 кв.

км викидає 17 тонн сажі. Радіація Чорнобиля загрожує майбутньому планети. Біда причаїлась скрізь: у ґрунті, у воді, у повітрі, у їжі. Нині в Україні склалась важка ситуація. Смертність перевищує народжуваність, збільшується кількість психічних, онкологічних захворювань. Великих проблем додала війна з росією.

Через війну і російську агресію тільки у нас на Україні спустошилися найчарівніші її куточки.

Наталія Запорожець (Горить Ірпінь...)

Горить Ірпінь... Завали скрізь й руїни;

Купка людей сховались під мостом –

Це біль та відчай для всієї України.

Я всю війну Європою обходив,

Раніше пекло бачив лиш в кіно.

Дітей вбивають нелюди прокляті,

Ракети кидують на школи і садки.

Клятий москаль іде на свого брата...

У вирвах всі дороги і стежки...»

Ведуча. Вода На Землі багато води, але більша частина – солоні моря та океани. На 100 л солоної води припадає 2 л прісної. Україна – один з найменших забезпечених водою регіонів Європи. Щоб одержати тонну пшениці, рису, бавовни потрібно відповідно 2000, 8000, 10 000 м куб. води. Якщо тіло людини поділити на три рівні частини, дві з них – це вода. Вона життєво необхідна для роботи організму людини. Без достатньої кількості води їжа людини не перетравлюється в організмі, мозок не в змозі чітко працювати, у людини починається запаморочення, вона втрачає свідомість. Впродовж доби людина повинна випивати 5-6 склянок води, щоб бути здоровою. А вода постійно забруднюється, її не економлять. Деякі країни не мають запасів питної води. Гонконг одержує воду трубопроводом з Китаю, Алжир транспортує її з Європи. вода – найдорожча сировина. А люди забруднюють водою промисловими і побутовими стоками. Бережімо водні ресурси!

Група учнів-дослідників:

Учень 1. Усім з дитинства відомо: чисто там, де не сміять. Але чому люди забувають цю просту істину? Природа просто не здатна переробити ту величезну кількість сміття, яку ми їй «даруємо» щодня. Здається, що ми скоро закидаємо себе сміттям.

— 4 % території України (це дорівнює площі наших Карпат) займають сміттесховища, які отруюють навколишнє середовище і пагубно впливають на здоров'я людей. На території нашої країни діє всього лише 4 сміттєспалювальні заводи. У Києві працює лише один і переробляє 3 % відходів. Для порівняння: в Японії функціонують 3000 таких заводів з використанням екологічно чистих технологій.

Учень 2. Згідно із програмою, прийнятою у Києві, запроваджується сортування побутових відходів. Але це все діє, на жаль, не на належному рівні.

Наприклад, в Канаді, якщо хтось викинув сміття, яке може бути перероблене, в простий бак, отримає штраф на 200 доларів.

У Бельгії, якщо господар помістив скляні пляшки до пластикових мішків для залишків харчових продуктів, штраф може сягати сотень євро. Нам до цього ще далеко.

А все починається з малого: з тієї обгортки від цукерки, яку ми кинули, з того сміття, яке залишили під партою після уроків, з крихти хліба, що впала від нашого бутерброду...

Тому:

Все на Землі, все треба берегти:

І дерево, і птаха, і оту тваринку.

Не чванься тим, що цар природи ти,

Бо врешті, ти – лише її частинка.

Віки летять, а в неозорім морі

Єдине сонце для земля горить.

І всі колись з'єднаються в просторі –

Людина, звір, і квітка, і блакить.

СКАРБНИЦЯ НАРОДНОЇ МУДРОСТІ

Учні виходять з гаслами і стають у коло:

Дай землі, то і вона тобі дасть.

Земля — тарілка, що покладеш, те й візьмеш.

Земля багата — народ багатий.

З брудної води ще ніхто чистим не вийшов.

Пролиту воду назад не збереш.

Хто хоче чистої води, нехай іде до джерела пити.

Горнися до природи — не матимеш пригод.

Земля — наша мати, горнися до неї.

Посадив дерево — себе прославив, посадив сад — рід прославив.

Не плюй у криницю, бо схочеш водиці.

Ведуча. Поглянь навколо себе і ти побачиш, як скрізь гарно: дерева, травичка, квіточки, а над ними тішаються у веселому таночку різноманітні метелики, пухнасті трудівниці бджілки, легкокрилі бабки. Десь сховались у траві і сюркочуть коники. У блакитному небі яскраво світить сонечко, кружляють у легенькому вальсі пухнасті хмаринки. А в лісах і садах весело виспівують птахи. О, яка навколо краса! Вдивляйся у цю красу, милуйся нею – і ти відкриєш для себе прекрасний світ доброти. Прислухайся до співу пташок, спостерігай як дзюркочить струмочок і з кожним днем відкриєш для себе щось нове та цікаве.

Бережи рідну землю. Не зривай даремно квіти, не топчи їх, а уважно дивляйся – і побачиш у них краплиночки Божої краси. Не ламай даремно гілок, не забруднюй нашу землю і тобі буде приємно ходити по ній – чистій, мудро і гарно прикрашеній Богом.

Ведуча.

Зупиніться! – останній є шанс,

Схаменіться! – благаємо вас.

Все задумано мудро в природі –

Жити всьому у мирі та згоді.

Зупиніться! – останній є шанс

Ця планета – не тільки для нас.

Люди, будьмо ж людьми,

Збережемо її назавжди.

Ведучий. Людина – головний герой у природі. Добра чи не дуже, вихована чи навпаки, любляча природу чи зовсім байдужа до неї. І ось, саме через байдуже, жорстоке ставлення людини до матінки-природи завдало їй великої шкоди.

Ведуча. Якщо ми не схаменемось, якщо не припинимо бездушно знищувати природу, то наша планета Земля перетвориться на суцільну пустелю.

Зупиніться! Останній є шанс,

Схаменіться, благаємо вас!

Ми так знищимо все в світі цім,

А, що лишимо дітям своїм?
Світ існує не тільки для нас
Зупиніться – поки ще є шанс.

Озирніться навкруги-
Сохнуть в річки береги,
Хилять вниз голівки квіти
Бджілкам нікуди летіти...

Друже мій, прошу, давай
Покладем безумству край!

Я так прошу, тебе,

Мій любий, друже!

Ти бережи усе навкруг, ще й дуже

Вишневі ті садочки і гаї,

Де чути ніжну пісню солов'їв.

Лише тоді ти ніжною весною,

Чи тихим вечором, чи дниною ясною

Зустрінешся з метеликом, а чи хрущем

На квітах в лузі, а чи під кущем.

Звучить пісня «Метелик».

Бережіть природу, люди!

Не травмуйте, не губіть!

Хай краса її повсюди

Не згасає ні на мить.

Подивіться, як природа,

Наче дівчинка жива

Після земної негоди

Сонцю її підніма.

Друзі, квіти бережіть!

І даремно їх не рвіть.

Бо чарівної краси

Не побачим я і ти.

Ведучий. Природа просить нас, благає пощади. Ми називаємо себе господарями на Землі, то ж і вести себе ми повинні як справжні господарі.

Не хочу

Метелика ловити я не хочу

Він – квітка неба, хай живе собі,

Хай крильцями барвистими тріпоче,

Щоб радісно було мені й тобі.

Я квітку лісову не буду рвати

Її додому я не понесу.

Бо вдома їй джмеля не погойдати

І не носити ранками росу.

Ми любимо Землю і я, і ти

І будемо планету свою берегти.

Її ми вквітчаєм – і ти, і я,

І буде прекрасна наша Земля!

І ні стеблинку, гілку чи травинку

Я не ображу – то страшенний гріх.

Бо в кожній з них живе тремка живинка,

Що світиться довірою до всіх.

(**Анатолій Костецький**)

Людина повинна пам'ятати, що вона прийшла на цю Землю, щоб жити, працювати, розвиватися і творити, а не руйнувати!

Ніколи не забуваймо про те, що кожен із нас і всі ми разом узяті — невід'ємна частинка матінки Землі. Давайте відповімо їй теплом на тепло, любов'ю на любов. Не будемо забувати про те, що, дбаючи про природу, ми піклуємося і про Землю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 70 цитат про захист навколишнього середовища.

URL: <https://uk.chicadventureit.com/our-home-save-70-quotes-about-protecting-environment>

2. Костецький А. Не хочу. URL: <https://www.ukrilib.com.ua/books/printit.php?tid=5825>

3. «Земля — мій дім, а я — господар у ній»: година спілкування. URL: <https://osnova.com.ua/godina-splukuvannya-zemlya-miy-dim-a-ya-gospodar-u-nim/>

4. 7. Савлук Г. Усний екологічний журнал «Жити в злагоді з природою» // Географія та основи економіки в школі. – 2007. - № 2. – С. 36-39